

Fes bondat i creu, que et faran l'hereu

written by Jordi Badia Pujol | 14 de març de 2017

Tothom sap què vol dir **fer bondat**. Però el cas és que a molta gent li sembla una expressió vella, de les d'abans, i es resisteix a fer-la servir. Em fa l'efecte que si pensem això ens equivoquem, perquè d'aquesta manera empobrim la llengua. Per tant, no ens estiguem de dir als nostres fills: *Ja cal que facis bondat a col·legi, i ves que no t'hagin de renyar*. Que no ens passi que, de tan moderns que volem ser, vingui un moment que ni parlem bé ni eduquem com cal.

D'expressions amb el verb **fer** n'hi ha tantes que avui no podrem fer-ne sinó un tast. Primer de tot, unes quantes observacions. Per exemple, que quan vulguem dir 'simular' no hauríem d'emprar **fer-se*, sinó **fer**: *No facis l'adormit, que ja sé que estàs despert* (i no pas: **No et facis l'adormit*). *Quan no vol sentir una cosa fa el sord* (i no: **es fa el sord*). Igualment, amb el significat de 'presumir' hem de dir **fer** i no pas **fer-se*: *No vulguis fer el valent, que no ho podràs portar* (i no pas: **No et vulguis fer el valent*).

Hi ha una construcció amb **fer** que no hauríem de deixar perdre: **fer de mal** (amb el significat de 'ésser difícil de'), o bé **fer de bon** ('ésser fàcil de'). Per exemple: *No sé pas què dir-te, això fa de mal aconsellar. Fa de mal preveure com serà la temporada de bolets, enguany. És un llibre entenedor, que fa de bon llegir*.

Hi ha moltes expressions amb el verb **fer** que corren el risc de desaparèixer perquè són sinònimes de verbs més usats i, a més, perquè en castellà no es diuen. Anoteu, per exemple, aquestes: **fer nosa** ('molestar'), **fer servir** ('utilitzar'), **fer via** ('anar de pressa'), **fer cap** ('adreçar-se'), **fer l'efecte** ('semblar')... Heus ací un parell de frases per a recordar-les:

Em fa l'efecte que hi faig nosa, aquí, perquè no sé fer servir aquestes màquines. Si vull fer cap al casal d'avis abans no tanquin, ja cal que faci via.

Per acabar, tinguem en compte que, a diferència del castellà, nosaltres solem fer en comptes de donar. Per això hem de dir **fer un petó, fer una abraçada i fer un pas** (en comptes de **donar un petó, *donar una abraçada i *donar un pas*). Aquest ús de **fer** en lloc de *donar*, n'hi ha que l'atribueixen al nostre caràcter presumptament garrepa (per això **no donem** res), però m'estimo més de pensar que, simplement, és que som feiners (per això sempre **volem fer**).